

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
EKONOMIKOS POLITIKOS GRUPĖ**

PAŽYMA

DĖL

DĖL KELIŲ ĮSTATYMO NR. I-891 4, 5, 9, 10, 13, 18, 20 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR 7 STRAIPSNIO PRIPAŽINIMO NETEKUSIU GALIOS ĮSTATYMO, SAUGAUS EISMO AUTOMOBILIŲ KELIAIS ĮSTATYMO NR. VIII-2043 1, 6, 10 IR 11 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO, KELIŲ PRIEŽIŪROS IR PLĖTROS PROGRAMOS FINANSAVIMO ĮSTATYMO NR. VIII-2032 9 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO, KELIŲ PRIEŽIŪROS IR PLĖTROS PROGRAMOS FINANSAVIMO ĮSTATYMO NR. VIII-2032 PAKEITIMO ĮSTATYMO NR. XIII-3420 2 IR 6 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO, TRIUKŠMO VALDYMO ĮSTATYMO NR. IX-2499 9, 17 IR 18 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO IR ŽEMĖS ĮSTATYMO NR. I-446 7 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTŲ (TAP-21-782(2); TAIS NR. 21-23139(3))

2021-08-06 Nr. NV-1883

Vilnius

1. Projektų rengėjas: Susisiekimo ministerija.

2. Projektų tikslas: sudaryti teisinės prielaidas pertvarkyti valstybės įmonę Lietuvos automobilių kelių direkciją į akcinę bendrovę.

3. Dabartinė situacija:

- Lietuvos automobilių kelių direkcija iš biudžetinės įstaigos į valstybės įmonę buvo pertvarkyta nuo 2020 m. rugsėjo 1 d. VĮ Lietuvos automobilių kelių direkcija vykdo valstybinės reikšmės kelių atkūrimą, priežiūrą ir plėtrą, užtikrina eismo saugumą, vykdo pareigas triukšmo valdymo srityje;
- Susisiekimo ministerija akcentuoja, kad, baigus VĮ Lietuvos automobilių kelių direkcijos pertvarką į AB bei Seimui priėmus atitinkamus įstatymus ir dėl kitų valstybės įmonių pertvarkymo, tarp Susisiekimo ministerijos reguliavimo srities įmonių neliktų valstybės įmonės teisinę formą turinčių įmonių ir būtų įgyvendintos EBPO rekomendacijos peržiūrėti valstybės valdomų įmonių teisinės formas.

4. Projektų esmė:

- siūloma pakeisti Įstatymus ir sudaryti sąlygas pertvarkyti VĮ Lietuvos automobilių kelių direkciją į akcinę bendrovę, patikslinti keičiamų įstatymų nuostatas ir vietoj juose vartojamo pavadinimo VĮ Lietuvos automobilių kelių direkcija įrašyti AB Lietuvos automobilių kelių direkcija (AB LAKD);
- siūlomas įstatymų projektų įsigaliojimo terminas – 2023 m. sausio 2 d.;
- Kelių įstatymo pakeitimo įstatymo projekte:
 - įtvirtinti, kad valstybinės reikšmės kelius turto patikėjimo teise valdo, naudoja ir jais disponuoja AB LAKD ir šiai bendrovei keliai perduodami Vyriausybei patvirtinus valstybinės reikšmės kelių sąrašą; AB LAKD kelių negalės perduoti nuosavybės teise kitiems asmenims, jų įkeisti ar kitaip suvaržyti daiktinių teisių į juos, jais garantuoti, laiduoti ar kitu būdu jais užtikrinti savo ir kitų asmenų prievolių įvykdymo, jų išnuomoti, suteikti panaudos pagrindais ar perduoti jų kitiems asmenims naudotis kitu būdu;
 - Susisiekimo ministerijai nustatoma viešojo administravimo funkcija – nustatyti prisijungimo prie valstybinės reikšmės kelių tvarką ir sąlygas;
 - kadangi pagal bendrąją Valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymo tvarką žemės sklypai AB LAKD būtų perduodami valdyti patikėjimo teise pagal patikėjimo sutartį, siūloma įtvirtinti paprastesnę žemės perdavimo tvarką - žemės sklypai Kelių įstatyme nustatytoms AB LAKD funkcijoms vykdyti ar priskirti valstybinės reikšmės keliams perduodami AB LAKD valdyti naudoti ir disponuoti jais patikėjimo teise Nacionalinės žemės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos vadovo sprendimu, suderintu su Žemės ūkio ministerija, Žemės įstatymo ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka;
 - numatoma, kad techninės eismo reguliavimo priemonės derinamos nebe su policija, o valstybinės reikšmės keliuose – su AB LAKD, kituose keliuose – su savivaldybės įgaliota institucija;

- įstatymo lygmeniu įtvirtinti, kad po Kelių direkcijos pertvarkos į akcinę bendrovę visos būsimos akcinės bendrovės akcijos nuosavybės teise priklausys Lietuvos valstybei. Valstybinės reikšmės keliai išliks išimtinė valstybės nuosavybe, t. y. jų savininkė ir toliau bus Lietuvos valstybė, o AB LAKD juos valdys patikėjimo teise.

- Saugaus eismo automobilių keliais įstatymo ir Kelių priežiūros ir plėtros programos finansavimo įstatymo pakeitimo projektuose atliekami pakeitimai, susiję su juridinio asmens statuso pasikeitimu;
- Kelių priežiūros ir plėtros programos finansavimo įstatymo pakeitimo įstatymo projektu siūloma keisti 2023-01-01 įsigaliosiantį įstatymą - įrašyti, kad kelių rinkliava mokama AB LAKD tvarkomoje Kelių rinkliavos sumokėjimo registravimo informacinėje sistemoje, kelių rinkliavos lėšos yra AB LAKD pajamos;
- Žemės įstatymo pakeitimo įstatymo projektu, atsižvelgiant į Kelių įstatyme siūlomą reglamentavimą, įrašomos nuostatos dėl valstybinės žemės sklypų perdavimo patikėjimo teise.
- Susisiekimo ministerija pažymi, kad Kelių direkcijai tapus akcine bendrove:
 - išliks jai nustatyti specialieji įpareigojimai – valstybinės reikšmės kelių valdymas bei saugių eismo sąlygų užtikrinimo organizavimas ir koordinavimas įgyvendinant eismo saugumo priemones valstybinės reikšmės keliuose;
 - AB turės galimybę vykdyti komercinę veiklą ir veiklos plėtrą, steigti dukterines įmones ir taip atskirti labiau rizikingas ar komercines veiklas nuo strategiškai svarbių specialiųjų įpareigojimų;
 - AB teisinė forma sudarys galimybę taikyti geriausias korporatyvinio valdymo praktikas, supaprastinti valdymo administraciją, stiprinti valdybos vaidmenį ir atsakomybę;
 - depolitizuotas, profesionalus valdymas užtikrins bendrovės veiklos tęstinumą;
 - AB turės veikti efektyviai, nuosekliai didinti nuosavo kapitalo grąžą, užtikrinti nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbaus turto saugumą, įgyvendinti akcininko jai keliamus tikslus;
 - valstybė, būdama vienintelė AB akcininkė, išlaikys šios AB kontrolę per visuotiniam akcininkų susirinkimui priskiriamą kompetenciją;
 - AB liks įrašyta į nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių įmonių sąrašą, o valstybinės reikšmės keliai liks įtraukti į nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių įrenginių ir turto sąrašą.

5. Derinimas: projektai be pastabų suderinti su Aplinkos ministerija, Konkurencijos taryba ir Lietuvos savivaldybių asociacija. Į Sveikatos apsaugos ministerijos pastabas atsižvelgta. Informacinės visuomenės plėtros komitetas nustatytu laiku pastabų nepateikė.

Teisingumo ministerijos, Vidaus reikalų ministerijos, Žemės ūkio ministerijos, Ekonomikos ir inovacijų ministerijos, Finansų ministerijos, Nacionalinės žemės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos pastabos įvertintos derinimo pažymoje ir aptartos 2021 m. gegužės 27 d. Susisiekimo ministerijos organizuotame pasitarime.

Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės išvadoje teikiamos pastabos ir pasiūlymai.

Po klausimo aptarimo 2021 m. liepos 2 d. tarpinstituciniame pasitarime, teikiamas patikslintas įstatymų projektų paketas.

6. Atitiktis Vyriausybės programai: atitinka Vyriausybės programos nuostatas dėl valstybės valdomų įmonių peržiūros ir pertvarkymo į kitos teisinės formos juridinius asmenis.

2021–2024 m. Vyriausybės teisėkūros plane numatyta, kad bus parengti Įstatymų projektai, kuriais siekiama vykdyti valstybės įmonių valdymo ir priežiūros pertvarką – sudaryti teises sąlygas VĮ Lietuvos automobilių kelių direkciją pertvarkyti į akcinę bendrovę.

7. Dalykinio vertinimo išvada: siūlytina patikslintą įstatymų projektų paketą svarstyti Vyriausybės posėdžio B dalyje, prieš tai aptarus tarpinstituciniame pasitarime.

